

**DR. BAKOS-KOVÁCS
KITTI PH.D.**

EGYETEMI ADJUNKTUS

Olvasólecke
Időigénye: 25 perc

A FELSZÁMOLÁSI ELJÁRÁS.

A fizetéseképtelenségi okok.

A FIZETÉSKÉPTELENSÉGI OKOK.¹

1. Szerződésen alapuló, nem vitatott vagy elismert tartozás nemteljesítése.
2. Jogerős bírósági határozatba vagy fizetési meghagyásba foglalt teljesítési határidő elmulasztása.
3. A végrehajtási eljárás eredménytelensége.
4. A csődeljárás eredménytelensége vagy a megkötött egyezség megszegése.
5. Az adós vagy a végelszámoló fizetéseképtelenségi nyilatkozata.

A Cstv. a fizetéseképtelenség fogalmát speciális értelemben használja: meghatározza azokat az okokat, amelyek valamelyikének a fennállása szükséges ahhoz, hogy az adós felszámolására sor kerülhessen.² A felszámolási eljárásban a fizetéseképtelenséget tehát **jogi kategóriaként értelmezzük**, azaz az eljárás megindításához (1) nem elegendő pusztán a társaság pénzügyi helyzetének az elemzése arra vonatkozóan, hogy tartozásait esedékességkor ki tudja-e egyenlíteni, hanem (2) meg kell adni valamely, a törvényben meghatározott ún. fizetéseképtelenségi okot is. A hitelező által indított felszámolási eljárásban a hitelező kérelmét az első négy pontban meghatározott fizetéseképtelenségi okra alapíthatja, míg az utolsó esetkör alkalmazására az adós vagy a végelszámoló kérelmére megindult eljárásban kerülhet sor.

Ehelyütt is irányadónak tartjuk, hogy a felszámolási eljárásban – a hitelező Cstv-ben meghatározott fogalmából kiindulva – a fizetéseképtelenség megállapításának alapjául **pénz vagy pénzben kifejezhető vagyoni követelés** szolgálhat.

1. Szerződésen alapuló, nem vitatott vagy elismert tartozás nemteljesítése

Ezen fizetéseképtelenségi ok megvalósulása során a felszámolás alá kerülő adós fizetéseképtelen abban az esetben, ha szerződésen alapuló, nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési határidő lejártát követő 20 napon belül nem egyenlítettte ki vagy nem vitatta, és azt a hitelező ezt követő írásbeli fizetési felszólítására sem teljesítette.³

A nem vitatott vagy elismert tartozás nemteljesítése önmagában nem alapozza meg a felszámolási eljárás megindítását. A teljesítés hiánya mellett a Cstv. csak meghatározott követelések esetében és pontosan körülhatárolt eljárási rendben teszi lehetővé az adós felszámolásának a kezdeményezését:

a) A kérdéses követelések **jogalapja kizárólag szerződés lehet**;⁴ szerződésen kívüli jogcímen a felszámolás a jogerős bírósági határozatban megállapított fizetési kötelezettség megszegése vagy a végrehajtás eredménytelensége alapján indulhat. A deliktális károkozás vagy a jogalap nélküli gazdagodás esetében a hitelező először köteles igényét bíróság előtt érvényesíteni, és a jogerős bírósági ítélet birtokában, annak nemteljesítése esetén kérheti a kárért felelős adós felszámolását. Hasonlóképpen alakul a nem szerződéses jogviszonyokból származó, közigazgatási jellegű követelések (például adó- vagy járulékfizetési kötelezettségek) jogi megítélése is: a felszámolási eljárást megelőzően közigazgatási eljárást kell lefolytatni, és amennyiben a hatósági határozat önkéntes teljesítése elmarad, az eredménytelen végrehajtást követően van lehetőség a felszámolás kezdeményezésére.⁵

VITATÁS

b) A követelést érintő további megkötésként **kizárólag a nem vitatott vagy elismert igények** teremtik meg a hitelezői felszólítással történő felszámolás jogalapját. A felszámolási eljárás megindítására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az adós a tartozását a teljesítési határidő lejárát követő 20 napon belül **nem egyenlíti ki, vagy nem vitatja**. Az adós e kötelezettségének, beleértve a vitatást is, csak a fizetési felszólítás kézhezvételét megelőzően tehet eleget jogszerűen.⁶

A vitatás formai és tartalmi követelményeit tekintve a felszámolás elkerüléséhez az adósnak a követelést *írásban és érdemben kell vitatnia*: a felszámolási eljárásban a fizetésképtelenség megállapítása körében a követelés vitatásának tekintendő minden olyan nyilatkozat, amelyben a fél a követelés létrejöttét, jogcímét, fennállását, esedékességét, összegszerűségét vagy mértékét érdemben vitatja.⁷ Érdeminek minősül a vitatás abban az esetben is, ha az adós arra hivatkozik, hogy a hitelező egyáltalán nem vagy hibásan teljesített, a felek között nem áll fenn szerződéses kapcsolat, korábban beszámítással élt, fizetési halasztást kapott vagy részletfizetésben állapodtak meg.⁸ Az adósnak abban az esetben is *írásban kell vitatnia* a követelést, ha a felek között még le nem zárt peres vagy nemperes eljárás van folyamatban. Ha tehát a hitelező a követelés érvényesítése iránt pert indított, akkor önmagában a perindítás ténye a hitelezői követelést még nem teszi az adós részéről vitatottá.⁹

A vitatás keretében az adósnak a kiegyenlítés megtagadásának az okát is elő kell adnia, tehát a *vitatást indokolnia kell*. Az indokolási kötelezettség azonban nem jelenti azt, hogy a vitatás részletes jogi érvelést kell, hogy tartalmazzon.¹⁰

A vitatást formai szempontból *írásba* kell foglalni, melynek funkciója az, hogy a vitatás megtörténte, tartalma, időpontja utólag is rekonstruálható, ellenőrizhető legyen. Ebből fakadóan az adós által tett vitatás joghatályos megküldésére nem csupán *postai úton*, hanem *elektronikus úton vagy a felek szóbeli egyeztetése során, jegyzőkönyv felvételével* is lehetőség van. Amennyiben a vitatásra elektronikus úton, de egyszerű, minősített elektronikus aláírással el nem látott e-mail

formájában kerül sor, és az – a felek előadásából és a rendelkezésre bocsátott bizonyítékokból fakadóan – kétséget kizáróan megérkezett a hitelezőhöz, akkor az adós eredménnyel hivatkozhat a vitatás megtörténtére. Különösen igaz ez akkor, ha az eljárásból kitűnik az is, hogy a felek között az elektronikus út volt a bevett kapcsolattartási formák egyike, és a felek közötti kommunikáció zárt láncolatot alkot.¹¹

Az adós érdemi vitatást tartalmazó jognyilatkozata akadályt gördít a fizetése képtelenség megállapítása és a felszámolás elrendelése elé. Ebben az esetben a hitelező követelését fizetési meghagyással vagy peres úton érvényesítheti.¹² Ha az adós csak részben vitatja a tartozást, akkor fizetése képtelensége a nem vitatott rész tekintetében megállapítható.¹³

FIZETÉSI FELSZÓLÍTÁS

c) A Cstv. az adós **hitelező általi fizetési felszólítását** tűzi ki további feltételül az eljárás megindításához. A hitelezői felszólítás megküldésére a szerződésben foglalt teljesítési határidő lejártát követő 20 nap elteltével kerülhet sor,¹⁴ ennek hiányában a bíróság a felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.¹⁵

A BDT 2016. 3570. eseti döntésben a Kúria megköveteli, hogy a fizetési határidő lejártáról a hitelező köteles az adóst első ízben is tájékoztatni (mintegy „első fizetési felszólítást” az adós részére küldeni), hiszen az önkéntes teljesítés elmaradásakor a hitelezőnek figyelmeztetnie kell az adóst arra, hogy szerződés alapján vele szemben esedékessé vált követelése áll fenn, és azt megfelelő határidőn belül teljesítse, illetve póthatáridő tűzése mellett teljesítheti.¹⁶ Ezen felhívás az adós tájékoztatását szolgálja a fizetési kötelezettség fennállásáról, azonban még nem minősül a Cstv. 27. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti „második fizetési felszólításnak”, így az adós a kézhezvételt követően jogszerűen élhet a vitatás jogával. Amennyiben a fizetési felhívásban foglaltak ellenére sem kerül sor a teljesítésre és a vitatásra, csődjogi szempontból ekkor kell eleget tennie a hitelezőnek annak a törvényi követelménynek, hogy a Cstv.-ben meghatározott formában és tartalmi követelményeknek eleget téve – az adóst a lehetséges jogi következményekre is figyelmeztetve – küldjön az adós részére fizetési felszólítást. Az adós legkésőbb a hitelező által megküldött, a Cstv. 27. § (2) bekezdésének a) pontjában megkövetelt ezen *fizetési felszólítás* kézhezvételét megelőzően tett vitatással tudja elkerülni a fizetése képtelenségi eljárás megindítását.¹⁷

A felszólításnak írásban kell történnie, és tartalmaznia kell a tartozás pontos meghatározását, annak jogcímét, esedékességét és összegét is;¹⁸ a fizetése képtelenség megállapítása csak olyan tartozás alapján történhet meg, amelyre a hitelező fizetési felszólítása kiterjed.¹⁹ A fizetési felszólításban a teljesítésre *határidőt kell tűzni*, és a hitelező köteles figyelmeztetni az adóst arra, hogy a tartozás kiegyenlítésének az elmaradása a felszámolás kezdeményezését vonhatja maga után.²⁰ A hitelező által tűzött **teljesítési határidő eredménytelen eltelte** alapozza meg a felszámolási kérelem benyújtását; ekkor a követelés *vitatása már nem képezheti gátját* az eljárás megindításának és lefolytatásának, az adós a felszámolási eljárásban már csak azt tudja igazolni,

hogy az érdemi vitatás korábban szabályosan megtörtént, beszámítással élt, teljesített vagy a hitelezővel részletfizetési kedvezményben állapodtak meg. A felszámolás elrendelését ez esetben az adós gazdálkodó szervezet már csak a teljesítéssel tudja elkerülni.²¹

d) A szerződésen alapuló, nem vitatott vagy elismert tartozások esetében az adóssal szemben felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelem csak akkor nyújtható be, ha a **követelés értéke** (azaz tőkeösszege a kamatok és egyéb költségek hozzászámítása nélkül) **meghaladja a 200 000 Ft-ot**. Ugyanakkor azonban nem akadály a már benyújtott felszámolási kérelem érdemi elbírálásának, ha a kérelemben megjelölt tartozás összege az eljárás során csökken 200 000 Ft alá.²²

2. Jogerős bírósági határozatba vagy fizetési meghagyásba foglalt teljesítési határidő elmulasztása

A jogerős bírósági határozatba vagy fizetési meghagyásba foglalt teljesítési határidő elmulasztása önmagában megalapozza a fizetéseképtelenség megállapíthatóságát, *nincs szükség a felszámolást megelőzően akár fizetési felszólításra, akár végrehajtási eljárás lefolytatására.*²³ Az adós a felszámolási eljárás elrendelésének elkerülése érdekében csak azt igazolhatja, hogy a teljesítés megtörtént, de nem védekezhet azzal, hogy a jogerős határozat (fizetési meghagyás) alaptalan, vagy nem jogerős.

Ezt a fizetéseképtelenségi okot kizárólag *a bíróság által elbírált igény vagy a közjegyző által kibocsátott fizetési meghagyásban foglalt marasztalás alapozza meg*, a hatósági határozatban rögzített fizetési kötelezettség nem tartozik ebbe a körbe. Ilyen esetben a hitelező döntésén múlik, hogy a végrehajtási eljárást vagy az adós felszámolását kezdeményezi-e; a végrehajtási eljárás megindítása tehát nem előfeltétele a felszámolási eljárás elrendelésének ilyen határozat esetén. Erre az esetkörre is irányadó azonban, hogy a felszámolási eljárás kezdeményezésére csak *a 200 000 Ft-ot meghaladó követelések* esetében van lehetőség.

3. A végrehajtási eljárás eredménytelensége

Amennyiben az adós vagyonára vezetett végrehajtási eljárás eredménytelen volt, a hitelező kérheti a felszámolás megindítását.²⁴ Erre sor kerülhet a perben megítélt, valamint a hatósági határozatban megállapított követelésre vezetett végrehajtást követően is, azonban amíg a bírósági határozatba foglalt követelések nemteljesítése esetén a jogosult választhat a végrehajtási eljárás indítása vagy a felszámolási eljárás kezdeményezése között, addig **a nem bírósági úton elbírált igények** (például végrehajtási záradékkal ellátott közjegyzői okiraton alapuló vagy hatósági határozatban megállapított követelések) vonatkozásában az önkéntes teljesítés elmaradása önmagában még nem biztosít lehetőséget a felszámolási eljárás megindítására.²⁵ Ezekben az esetekben az adós vagyonára folytatott végrehajtás eredménytelensége is szükséges az eljárás elrendeléséhez.

4. A csődegyezség megszegése vagy a csődeljárás eredménytelensége

A felszámolási eljárás kezdeményezésének alapja egy korábban sikeresen lefolytatott csődeljárásban vagy felszámolási eljárásban, az adós és a hitelezők által **megkötött csődegyezség megszegése** is lehet. A hitelezőnek az e pontra alapított eljárás kezdeményezésekor az egyezséget tartalmazó okiratot és az annak jóváhagyására vonatkozó jogerős bírósági végzést kell csatolnia, valamint meg kell jelölnie, hogy az adós mennyiben nem teljesítette az egyezségben foglaltakat.

A fizetéseképtelenség megállapítására és a felszámolás megindulására az adóssal szemben lefolytatott csődeljárást követően is sor kerülhet, ha **a felszámolási eljárást közvetlenül megelőző csődeljárás eredménytelenül zajlott le** (nem jött létre csődegyezség, vagy a létrehozott egyezség nem felelt meg a törvényi feltételeknek, illetve – a törvényben meghatározott esetekben – a bíróság a csődeljárást megszünteti).

5. Az adós vagy a végelszámoló fizetéseképtelenségi nyilatkozata

Az **adós vagy a végelszámoló fizetéseképtelenségi nyilatkozata** alapján is lehetőség van a felszámolás indítványozására. Ebben az esetben a bíróság **nem vizsgálja a fizetéseképtelenség tényét**, hanem ha az adós vagy a végelszámoló kijelenti, hogy az adós tartozásai meghaladják a vagyonát (azaz **vagyonhiány** áll fenn), illetve tartozását (tartozásait) esedékességkor nem tudta vagy előreláthatólag nem tudja kielégíteni, akkor ezt elfogadva dönt az eljárás megindításáról. Az adós tagjai és a hitelezők érdekeinek védelme, valamint a forgalom biztonsága ugyanakkor megkívánja, hogy a felszámolásra kizárólag akkor kerüljön sor, ha az adós tartozásai teljes kiegyenlítésére, a fizetőképesség helyreállítására nincs esély, ezért a felszámolás fizetéseképtelenségi nyilatkozat alapján történő elrendelésének feltétele, hogy **az adós tagjai felhívás ellenére se vállaljanak kötelezettséget** a tartozások esedékességkor történő kifizetéséhez szükséges források biztosítására. Ez a felhívás csak a végelszámoló kezdeményezésére indított felszámolási eljárásban bír létjogosultsággal, hiszen az adós kérelmére induló eljárásban a felszámolás megindításához szükséges legfőbb szervei határozat már tükrözi a tagok felszámolásra irányuló akaratát és szándékát.

Felhasznált irodalom és amelyet további olvasásra ajánlunk

- Juhász László „A magyar fizetésképtelenségi jog kézikönyve” (Novotni Kiadó; Miskolc; 2010.)
- Kiss Daisy „Per vagy nem per? – Kérdések és válaszok a polgári nemperes eljárások témaköréből” (hvgorac; Budapest; 2008.)
- Nochta Tibor „Társasági jog” (Dialóg Campus; Bp. – Pécs; 2010.)
- Papp Tekla (szerk.) „Társasági jog” (Lectum Kiadó; Szeged; 2011.)
- Varga István (szerk.) „A polgári nemperes eljárások joga” (ELTE Eötvös Kiadó; Bp.; 2014.) Online elérhetőség: https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_527_polgari_nemperes_eljarasok/cho2s03.html
- Csőke Andrea „Nagykommentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez” (uj.jogtar.hu; Wolters Kluwer; Budapest; 2015.)

Végjegyzetek

¹ A kép forrása: <https://www.debtfast.co.uk/blog/2018/12/glossary-insolvency-terms-handly-guide-creditors/>

² A fizetésképtelenségi okokat a Cstv. 27. § (2) bekezdése tartalmazza.

³ Cstv. 27. § (2) bek. a) pont; Lásd a „szerződésen alapuló tartozás” fogalmának az értelmezéséhez: 4/2013. PJE, amelynek alapján „szerződésen alapuló tartozás” fogalmába a nem szerződéses teljesítésből, illetve a szerződés megszűnéséből eredő pénzköveteléseket is beletartoznak.

⁴ BDT 2010. 14.; BDT 2009. 2011.

⁵ ÍH 2008. 81.

⁶ BDT 2014. 3142.; BDT 2009. 2011.; Bakos-Kovács Kitti: A vitatás és a fizetési felszólítás a felszámolási eljárásban a bírói gyakorlat tükrében 1. és 2. rész.

<http://jogaszvilag.hu/rovatok/cegvilag/a-vitatas-es-a-fizetesi-felszolitas-a-felszamolasi-eljarasban-a-biroi-gyakorlat-tukreben-1-resz/> 2020. 04. 27.)

<https://jogaszvilag.hu/cegvilag/a-vitatas-es-a-fizetesi-felszolitas-a-felszamolasi-eljarasban-a-biroi-gyakorlat-tukreben-2-resz/> (2020. 04. 27.)

⁷ Cstv. 27. § (2c) bek.; ÍH 2010. 91.; ÍH 2007. 135.; BDT 2011. 2472.; BDT 2009. 2048.

⁸ A beszámítás szabályaira és feltételeire vonatkozóan lásd: Cstv. 27. § (5)-(5a) bek.

⁹ BH 2013. 193.; BDT 2011. 2497.

¹⁰ ÍH 2008. 40.; BDT 2016. 3585.; BDT 2007. 1676.

¹¹ BH 2015. 310.; Bakos-Kovács Kitti: Legújabb bírói döntések: vitatás és fizetési felszólítás a felszámolási eljárásban. <http://jogaszvilag.hu/rovatok/szakma/legujabb-birosagi-dontesek-vitatas-es-fizetesi-felszolitas-a-felszamolasi-eljarasban> (2020. 04. 28.)

¹² Nochta T. i.m. 216. p.

¹³ ÍH 2007. 44.; ÍH 2005. 43.; Például abban az esetben, ha az adós a tőkekövetelést kiegyenlíti, azonban a kamatokat nem fizeti meg, és a kamatkövetelést írásban nem is vitatja, akkor a kamatkövetelés alapján elrendelhető az adós felszámolása (Nochta T. i.m. 218. p.).

¹⁴ BDT 2012. 2792.; BDT 2010. 2281.

¹⁵ Cstv. 24. § (1) bek.; ÍH 2007. 42.; BDT 2007. 1675.; BDT 2007. 1593.

¹⁶ BDT 2016. 3570.

¹⁷ BH 2016. 211.; BDT 2015. 3402.; BDT 2015. 3257.

¹⁸ Cstv. 27. § (2c) bek.; BDT 2015. 3257.; BDT 2014. 3115.; BDT 2014. 3141.

¹⁹ BDT 2010. 2324.

²⁰ ÍH 2007. 42.

²¹ Cstv. 27. § (3) bek.; BDT 2012. 2776.; BDT 2011. 2455.; Csőke Andrea „A Csődtörvény újabb módosításairól II.” (Céghírnök; 2007/9.; 11-13. pp.); Juhász László „A Csődtörvény 2007. évi módosításának néhány kérdése II.” (Céghírnök; 2008/5.; 10-14. pp.)

²² Cstv. 27. § (2b) bek.; BDT 2013. 2899.

²³ Cstv. 27. § (2) bek. b) pont

²⁴ Cstv. 27. § (2) bek. c) pont; BDT 2011. 2496.

²⁵ EBH 2001. 457.; ÍH 2010. 187.; ÍH 2005. 86.; BDT 2011. 2398.; BDT 2007. 30.; BDT 2005. 1248.; Közjegyzői okiratba foglalt tartozás-elismerés esetén a hitelező választhat, hogy a Cstv. 27. § (2) bek. a) vagy c) pontja szerint kezdeményezi a felszámolási eljárás megindítását; lásd erre vonatkozóan: 2/2011. PJE.

**JELLEN TANANYAG A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT AZ
EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL. PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-
2016-00014**

SZÉCHENYI

HUNGARIAN
GOVERNMENT

European Union
European Social
Fund

INVESTING IN YOUR FUTURE